

ВІЙСЬКОВА ДОПОМОГА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА УКРАЇНІ У ПОВНОМАСШТАБНІЙ ВІЙНІ З РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ (2022–2024): БЕЗПЕКОВЕ ЗНАЧЕННЯ ТА ВИКЛИКИ ІСТОРИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Гулай В. В., Гулима В. П.

ВСТУП

Як відомо, з 1 січня 2025 р. впродовж перших шести місяців Республіка Польща головує в Раді Європейського Союзу, а отже, Україна, цілком природно, розраховує на ухвалення важливих рішень у сферах європейської інтеграції, військової допомоги та посилення санкцій проти Російської Федерації. Проте завершення третього року повномасштабної агресії Росії проти України несподівано отримало тривожні сигнали українсько-польському стратегічному безпековому партнерству.

Зовсім несподівано 20 грудня ц. р. віцепрем'єр-міністр, міністр національної оборони оборони Республіки Польща Владислав Косіняк-Камиш розкритикував червоно-чорний прапор на одному із бронетранспортерів Rosomak, який бере участь у бойових діях в Україні. Хоча ще 1 квітня 2023 р. тодішній прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький повідомив, що Україна придбає 100 БТР Rosomak. Ця закупівля мала бути профінансована Європейським союзом та США. Згодом Україна замовила у Польщі ще 50 БТР¹.

Приводом до такої бурхливої реакції очільника польського оборонного відомства стало те, що того само дня (20 грудня 2024 р. – В. Гулай, В. Гулима) профіль WarNewsPL, який відстежує перебіг воєнних дій в Україні, опублікував на платформі X відео, на якому видно БТР Rosomak із червоно-чорним прапором на корпусі. «Бандерівські прапори на КТО Rosomak, які українцям передала Польща...», – йдеться у дописі до відео². Автор також закликав

¹ Стець А. Міністр оборони Польщі назвав провокацією червоно-чорний прапор на переданих Україні БТР Rosomak. 2024 URL: https://zaxid.net/ministr_oboroni_polshhi_nazvav_provokatsiyeyu_chervono_chorniy_prapor_na_peredanih_ukrayini_btr_rosomak_n1600366

² Banderowskie flagi. 2024. URL: <https://x.com/WarNewsPL1/status/1870156523466-567899>

міністерство оборони Польщі і особисто міністра оборони «втрутитись у ситуацію».

«Прапори УПА на бронетранспортерах Rosomak, які Польща постачає українській армії, – це провокація, яка не повинна мати місця. Я доручив терміново зв'язатися з українським аташе у Варшаві для з'ясування цього питання», – оперативно відписав написав очільник міністерства оборони Польщі В. Косіняк-Камиш на платформі X³.

1. Передумови та початок військової допомоги Польщі Україні після 24 лютого 2022 р.

Як відомо, Польща неодноразово висловлювала засудження антиукраїнської політики Росії і підтримка незалежності та територіальної цілісності сусіда. 24 лютого 2022 р. Міністерство закордонних справ Республіки Польща виступило із заявою, у якій засудило напад, а президент у своїй промові заявив, що Україна може розраховувати на повну підтримку Польщі. Також було прийнято рішення не відкликати з Києва посла Республіки Польща⁴.

Уже 25 лютого 2022 р. міністр національної оборони Польщі Маріуш Блашак заявив, що його держава постачала й буде постачати військову техніку та зброю для української армії. Одночасно в Оперативному центрі Міноборони повідомили про безоплатну передачу українській стороні подальших партій різних видів боєприпасів, протиракетних зенітних комплексів, мінометів й безпілотних розвідувальних комплексів⁵.

За даними українського видання «The Page», на кінець жовтня 2022 р. Польща зайняла умовне сьоме місце в рейтингу військової допомоги, оцінивши військову допомогу в 1,75 млрд дол. США⁶ (ідеться не тільки про летальну зброю та бойові комплекти, а й про постачання не летальних військових виробів на кшталт засобів

³ Flagi UPA. URL: <https://x.com/KosiniakKamysz/status/1870174723411464218>

⁴ Bieńczyk-Missala A. Polityka zagraniczna Polski po agresji Rosji na Ukrainę. *Rocznik Strategiczny*. 2022/23. S. 341–350.

⁵ Machniak A. Międzynarodowe dostawy uzbrojenia i sprzętu wojskowego dla Ukrainy po inwazji dokonanej przez Federację Rosyjską w 2022 r. *Polityka I Społeczeństwo*. 2023. № 20. S. 205.

⁶ Дикаленко М. Країни за розміром наданої Україні військової допомоги – рейтинг. 2022. URL: <https://thepage.ua/ua/economy/vijskova-dopomoga-ukrayini-vid-riznih-krayin-rejting>

індивідуального захисту, польових аптечок або броньованих авто для евакуації поранених – *В. Гулай, В. Гулима*). Зокрема, Польща відправила до України понад 230 танків Т-72М, 20 РСЗВ БМ-21 та самохідних гаубиць 2С1, майже 40 БМП-1 та ін.

При цьому не менш важливий факт: перша колона польської техніки, серед якої було 100 60-мм мінометів, прибула в Україну вже 26 лютого 2022 р.⁷.

Проте можемо погодитися із твердженням, що у цьому маємо класичну ситуацію win-win: Україна отримує вкрай потрібне важке озброєння, а Польща проводить оновлення власного технічного парку. Крім того, влада країни розраховує на пожвавлення власного оборонного комплексу.

Важливість зростання обсягів військової допомоги, зокрема польської, особливо відчувалося у перший рік повномасштабної агресії РФ проти нашої держави⁸.

Так, 1 листопада 2022 р. постійний представник України при ООН С. Кислиця повідомив, що партнери протягом цього року надали Україні зброї на загальну суму у 41,3 млрд євро, що становило 86 % від військового бюджету Росії. Зокрема, Польща витратила 15 % свого оборонного бюджету. «Військова допомога, яку Україна отримала у 2022 році, на 14% менша за військовий бюджет Росії... Ми цінуємо кожну гривню, фунт, долар і євро», – написав він у своєму Твіттері⁹.

Варто окремо згадати, що кошти на військову допомогу Україні також надходили від приватних і юридичних осіб. У зв'язку зі значною кількістю запитів на адресу Агентства озброєнь По-льщі щодо можливості здійснення платежів на підтримку Украї-ни, повідомлялося, що Урядове агентство стратегічних резервів відкрило банківські рахунки в Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), на які можна внести гроші на допомогу Україні¹⁰.

Можемо погодитися із польськими дослідниками, що масштаби військової підтримки, яку країни Заходу надають

⁷ Там само.

⁸ Там само.

⁹ The military aid Ukraine has received in 2022 is 14% less than the military budget of Russia. 2022. URL: <https://x.com/SergiyKyslytsya/status/1587401575663804416>.

¹⁰ Wsparcie dla Ukrainy. 2022. URL: <https://www.wojsko-polskie.pl/au/articles/aktualnosci/wsparcie-dla-ukrainy/>

Україні у боротьбі з російським вторгненням, є безпрецедентними. Допомога Україні, безумовно, залежить від військово-економічного потенціалу та політичної волі окремих країн¹¹.

Водночас варто враховувати, що зовнішня підтримка також включає передачу військових матеріалів у широкому розумінні (головно пального) та багатогранну військову підготовку. Окремим питанням є надання українській армії можливості використовувати компетенції, яких вона раніше не мала і які можна вважати визначальними для успіху першого етапу оборонної операції та осіннього контрнаступу 2022 р.¹².

Маємо визнати, що на весну 2023 р. Варшава стає третім – після Вашингтона та Лондона – донором зброї та військової техніки для України, без яких було б значно складніше здійснити минулорічний літній контрнаступ. Так, за станом на 9 травня 2023 р., з Польщі до України надійшло 14 танків Leopard 2A4, 250 танків PT-91, T-72M, T-72M1, T-72M1R, близько 150 БМП-1, близько 20 самохідних артилерійських установок (САУ) 2S1 Goździk, 18 самохідних гаубиць AHS Krab, 10 літаків МіГ-29 та інша важлива техніка¹³.

Однак твердження, що з весни 2022 р. продовження оборонної діяльності України в усіх аспектах стало можливим лише завдяки всебічній допомозі Заходу¹⁴ – поставкам озброєння та військової техніки та боєприпасів, а також організації ремонту та обслуговування техніки, яка перебуває на озброєнні Сил оборони України, видається дещо перебільшеним.

У першу річницю повномасштабного вторгнення РФ в Україну президент Польщі Анджей Дуда повторив свою принципову позицію, яка, на нашу думку, лежала в основі польської військової допомоги Україні 2022–2023 рр.: «Я – Президент Республіки Польща. Мене найбільше цікавить безпека моїх співвітчизників. Я дбаю про безпеку України, тому що вона є нашим сусідом і сьогодні зупиняє потенційну російську агресію проти інших

¹¹ Tarociński J., Wilk A. Dostawy broni – konieczność dla Ukrainy, wyzwanie dla Zachodu. 2023. URL: <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/komentarze-osw/2023-05-11/dostawy-broni-koniecznosc-dla-ukrainy-wyzwanie-dla-zachodu>

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

країн. Борючись з Росією, блокуючи російський імперіалізм, Україна сьогодні захищає Європу, в тому числі і нас»¹⁵.

2. Оцінки обсягів, структура та значення військової допомоги Польщі для Сил оборони України у новітній війні з Росією

На середину липня 2024 р., за словами колишнього посла України в Польщі В. Зварича, Польща вже надала Україні 44 пакети військової допомоги загальною вартістю понад 4 млрд дол. США та готувала черговий, 45-й пакет¹⁶.

На сьогодні офіційні польські розрахунки військової допомоги Україні після 24 лютого 2022 р. були узагальнені на офіційному сайті Президента Республіки Польща 11 листопада 2024 р.

Польща першою відреагувала на агресію Росії проти України та підтримала нашого сусіда, щоб той міг ефективно боротися з агресором. Відповідно до офіційної позиції Варшави, все вказує на те, що якби не польська допомога нашому сусідові, ситуація в Україні сьогодні була б іншою¹⁷.

Додаючи витрати на підтримку воюючої України та допомогу українським біженцям у відношенні до валового внутрішнього продукту, Польща посідає перше місце серед усіх країн, які долучилися до допомоги. Польща виділила на цю допомогу в еквіваленті 4,91 % ВВП, з яких 0,71 % витрачено на підтримку України, 4,2 % – це витрати на допомогу українським біженцям. Загалом, Польща надала Україні військову допомогу на суму 3,23 млрд євро або понад 14 млрд злотих¹⁸.

Озброєння, яке Польща передавала Україні, першим надійшло на фронт у значних кількостях. Польська сторона небезпідставно наполягає, що передала найбільшу кількість важкої техніки з усіх союзників – загалом це близько тисячі одиниць (танки, бронетранспортери тощо). Із запасів польської армії надійшло до

¹⁵ Wywiad Prezydenta RP dla TVN24. *Prezydent.pl*. 2023. URL: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wywiady/wywiad-prezydenta-rp-dlatvn-24-calosc,65130>

¹⁶ Celej P. Wojskowe wsparcie Polski dla Ukrainy to 44 pakiety wartę miliardy dolarów. *Gazetaprawna*. 2024. URL: <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/-artykuly/9553669,wojskowe-wsparcie-polski-dla-ukrainy-to-44-pakiety-warte-miliardy-dola.html>

¹⁷ Polska pomoc dla Ukrainy. *Prezydent.pl*. 2025. URL: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/polska-pomoc-dla-ukrainy-plen,93620>

¹⁸ Ibid.

України: 14 сучасних танків Leopard 2A4 та машин старішої конструкції: 60 танків PT-91 та 280 танків T72M, T72M1, T72M1R. Отже, з майже 800 танків, які отримала Україна, понад 350 були передані Польщею. Це більше, ніж передали разом США, Велика Британія, Німеччина, Швеція, Норвегія або Іспанія¹⁹.

Польська держава також передала Україні понад 250 бойових машин піхоти БМП-1, 100 колісних бронетранспортерів Rosomak, дев'ять розвідувальних машин БРДМ-2, понад сотню самохідних гармат, понад 30 реактивних систем залпового вогню БМ-21 «Град» та ін.²⁰

Повітряні сили України були підтримані 14 літаками МіГ-29 (найбільше серед усіх країн) та 12 гелікоптерами Мі-24 (лише США надали більше, ніж Польща). Польські і перші винищувачі потрапили в Україну в середині березня 2023 р. Отже, як бачимо, саме ця країна відкрила ще один етап західної допомоги Україні²¹.

Не менш важливим є те, що Польща організувала або виступила співорганізатором понад півтисячі навчальних курсів для українських збройних сил. Досі ми підготували близько 25000 українських військовослужбовців, 14 500 з них – в рамках місії EUMAM. У цій країні й надалі навчається командування і цілі підрозділи пілотів, танкістів, артилеристів, а також логістів і техніків²².

І погляд на найближчу перспективу: у січні 2025 р. в Бидгощі відкриється Аналітичний, навчальний та освітній центр НАТО – Україна (JATEC). Це буде перша офіційна інституція НАТО – Україна, яка визначила метою широкий обмін бойовим досвідом. Її очолить поляк, генерал Войцех Озга. JATEC є реалізацією ініціативи Президента РП, представленої на Мадридському саміті НАТО як один з флагманських проєктів на підтримку України.

І в цьому контексті, «використовуючи досвід війни в Україні, ми будемо вдосконалюватися тут у стратегіях ведення війни та в нових елементах поля бою. А з іншого боку – працюватимемо над наближенням збройних сил України до стандартів НАТО, щоб у

¹⁹ Ibid.

²⁰ Ibid.

²¹ Ibid.

²² Ibid.

майбутньому полегшити інтеграцію України до Альянсу», – сказав Анджей Дуда під час нещодавнього візиту до Бидгощі²³.

3. Безпеківі виклики політизації історичної пам'яті для продовження польської військової допомоги Україні

Розглядаючи залежність подальшої військової допомоги Польщі Україні від політичної кон'юнктури у цій країні загалом та публічної позиції чинного керівника оборонного відомства РП В. Косіняка-Камиша, не можна забувати також про попередні приклади публічних антиукраїнських виступів лідера ПСП, які активно використовувалися й використовуються російською пропагандою²⁴.

Особливо активними вони стали під час виборів до Європейського парламенту²⁵.

Уже після виборчої кампанії до Європарламенту наприкінці липня 2024 р. очільник Міноборони Польщі зазначив, що Польща підтримує Україну, наскільки може, хоча в наших відносинах не все ідеально через нерозв'язаність історичних питань. На його думку, реальна політика «має поставити ультиматум» і вступ України до ЄС не буде можливим, якщо «питання Волині» залишиться невонгульованим²⁶.

У відповідь на вказані висловлювання В. Косіняка-Камиша, польський журналіст і соціолог С. Сераковський наголосив, що знову у Польщі минуле взяло гору над майбутнім. «Так, ніби ми не можемо залишити це історикам. Чому раптом Владислав

²³ Ibid.

²⁴ Гулай В. Парламентські вибори в Польщі-2023: підготовка, перебіг та підсумки. Ч. IV: «аграрний фронт» латентних «агентів впливу» Кремля на виборах до Сейму та Сенату Республіки Польща 15 жовтня 2023 року. Svitua. 2023. URL: <https://svitua.org/2023/09/15/parlamentski-vybory-v-polshhi-2023-pidgotovka-perebig-ta-pidsumky-ch-iv-agrarnyj-front-latentnyh-agentiv-vplyvu-kremlya-na-vyborah-do-sejmu-ta-senatu-respubli/>

²⁵ Kosiniak-Kamysz stawia ultimatum. «Na nieuczciwą konkurencję się nie zgadzamy». 2024. URL: <https://www.money.pl/gospodarka/kosiniak-kamysz-stawia-ultimatum-na-nieuczciwa-konkurencje-sie-nie-zgadzamy-7027823705078272a.html>; Kosiniak-Kamysz: Nie ma zgody na nieuczciwą konkurencję ze strony Ukrainy /Op.: Maciej Filipek. 2024. URL: https://www.rmfm24.pl/fakty/polska/news-kosiniak-kamysz-nie-ma-zgody-na-nieuczciwa-konkurencje-ze-st,nId,7512449#crp_state=1

²⁶ Władysław Kosiniak-Kamysz wskazał na kluczową kwestię. Ważniejsza niż «rozpad koalicji». *Polsatnews*. 2024. URL: <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2024-07-23/wladyslaw-kosiniak-kamysz-w-gosciu-wydarzen-ogladaj/>

Косіняк-Камиш зайнявся Волинню? Міністр оборони у час війни, яка йде по сусідству? Який у цьому сенс?», – написав Сераковський у соцмережах.

У коментарі «Радіо Свобода» журналіст підкреслив, що ставити ультиматуми в історичних справах країні, яка воює з Росією біля польських кордонів, це не є місією міністра оборони. Політики повинні передусім дбати про майбутнє і нашу безпеку. Ми маємо історичний шанс на союз з Україною, відсутність якого вже неодноразово призводила до розпаду польської держави. Замість того, щоб підлизуватися до антиукраїнського електорату, очільник міністерства оборони повинен ще раз глянути на карту, – вважає С. Сераковський²⁷.

Як пише польський публіцист В. Мазярський, Косіняк-Камиш – «майстер виламувати двері». Цей посадовець майстерно створює уявні проблеми і подає ідеї, як їх розв'язати. Нещодавно він заявив, що в школах потрібно запровадити патріотичне виховання. Лідер ПСП посилає сигнал: ми цивілізовані праві, ми цінуємо національні та консервативні цінності й хочемо прищеплювати їх нашим дітям, але ми не узурпуємо монополію і визнаємо, що є місце і для лівих чи лібералів у Польщі, – пояснює політичну стратегію Косіняка-Камиша публіцист²⁸.

Далі – більше, 2 жовтня 2024 р. у програмі «Tłit» порталу «Wirtualna Polska» віцепрем'єр-міністр, міністр національної оборони Республіки Польща В. Косіняк-Камиш заявив, що блокуватиме вступ України до Євросоюзу, доки не буде розв'язане питання ексгумації та пам'яті жертв Волинської трагедії²⁹.

²⁷ Волосацька Н. «Дорога України до ЄС через Волинь»? Як у Польщі сприйняли нову заяву польського політика. *Радіо Свобода*. 2024. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/volyn-istorychni-pytannya-polshcha-yevropeyskyy-soyuz-pokhovannya/33052284.html>

²⁸ Maziarski W. Kosiniak-Kamysz mistrzem wyważania otwartych drzwi. *Wyborcza.pl*. 2024. URL: https://wyborcza.pl/7,75968,31234102,kosiniak-kamysz-mistrz-wywasania-otwartych-drzwi.html?_ga=2.118616265.1959310905.1735486628-1460964262.1735486628&_gl=1*1av11c1*_ga*NTQ4ODgwNDYwLjE3MzU0ODY2Mjg.*_ga_6R71ZMJ3KN*MTczNTQ4NjYyOC4xLjAuMTczNTQ4NjYzMS4wLjAuMA..*_gcl_au*MTk5OTgxOTEzOC4xNzM1NDg2NjMx

²⁹ Władysław Kosiniak-Kamysz stawia warunek Ukrainie. Padły mocne słowa / op. Katarzyna Bogdańska. *Wiadomości*. 2024. URL: <https://wiadomosci.wp.pl/wladyslaw-kosiniak-kamysz-stawia-warunek-ukrainie-padly-mocne-slowa-7077277955767264a>

Відповідаючи на питання про політичні відносини Польщі з Україною зараз, міністр оборони наголосив, що «питання військової допомоги – це питання гуманності та нашої безпеки, але економічні та історичні питання мають бути з'ясовані». «Я не змінюю свої думки, хоча бачу, що президент Дуда має іншу. Україна не вступить до Європейського Союзу, я не дам своєї згоди, якщо вона не вирішить питання Волині», – заявив Косіняк-Камиш.

Він також прокоментував слова А. Дуди про те, що «той, хто блокуватиме вступ України до ЄС, є частиною політики Путіна». І сказав, що принципово не згоден із президентом. Як зазначив очільник Міноборони, навіть якщо країни- члени ЄС погодяться на вступ України до блоку, його Польська селянська партія (ПСП), яка входить до урядової коаліції, виступить проти. Це якщо не буде проведена ексгумація жертв Волинської трагедії та не буде вшанована їхня пам'ять³⁰.

Тоді ж В. Косіняк-Камиш додав: «Ми були першими, хто надіслав військову допомогу, і про цю допомогу з українського боку вже не залишилося жодної згадки». Відповідаючи на запитання, чи не призведе така позиція до зростання антиукраїнських настроїв, він заявив, що «антиукраїнські настрої зростатимуть, якщо влада не поставить питання Волині на порядок денний»³¹.

Певною квінтисенцією пріоритетів оборонної політики першого року перебування при владі уряду Польщі на чолі із Д. Туском може слугувати виступ віцепрем'єра В. Косіняка-Камиша у дебатах під час конференції «Wnioski z wojny w Ukrainie – wyposażenie i struktura polskiej armii oraz Obrony Cywilnej» на базі вже згаданого вище Centrum Analiz, Szkolenia i Edukacji NATO-Ukraina JATEC в м. Бидгощ 9 грудня ц. р., що відображено на офіційній стороні польського Міністерства національної оборони: «Три речі визначають безпечну польську державу: сильна армія, сильні альянси та сильне суспільство. Якщо хтось із них не спрацює, будь-який із них надто слабкий, це буде загрозою для

³⁰ Там само.

³¹ Петринська Н. Спочатку підтримував блокаду зерна. Тепер міністр оборони Польщі погрожує блокувати вступ України до ЄС. *Texty.org.ua*. 2024. URL: <https://texty.org.ua/articles/113577/navisho-ministr-oborony-polshi-pohrozhuje-blokuvaty-ukrayini-vstup-do-yes-i-prymenshuye-vahu-ukrayinskoho-lehionu/>

безпеки польської держави. (...) витрати на оборону є основою для розбудови безпеки. Щоб витрати були великими, потрібна суспільна згода. Сьогодні така соціальна згода в Польщі. На найвищому рівні, мабуть, серед усіх національних держав. Тому що є відчуття загрози, розташування на карті, все, що є досвід війни в Україні та наша історія, спонукає нас витратити більше на озброєння. (...) Майже 80 % суспільства вважає, що оборона – це сфера, куди потрібно вкладати гроші (...). Збільшення військових витрат у Європі має на меті зберегти американську участь назавжди та навіть збільшити її. Однак ми повинні надати докази цього зобов'язання. Є країни, які не витрачають на оборону 2 % ВВП і не мають плану досягти цього рівня. Тому Польща має повне право говорити, що є лідером у видатках на оборону, адже плани на наступний рік – 4,7 %. Цього року витрати будуть рекордними»³².

ВИСНОВКИ

Якщо виходити із гіпотези, що загострення відносин офіційної Варшави з Києвом у період повномасштабної російсько-української війни фактично на її другому році збіглося із великим виборчим циклом у Польщі (парламентські вибори 15 жовтня 2023 р., місцеві вибори 7 та 21 квітня 2024 р., вибори до Європарламенту 9 червня 2024 р., президентські вибори навесні 2025 р.), то можна очікувати критичних заяв польських політиків, зокрема віцепрем'єр-міністра, міністра національної оборони В. Косіняка-Камиша щодо залежності подальшої військової допомоги від українських поступок в історичній політиці взимку-навесні наступного року.

Одночасно мотиви такої критичної позиції очільника оборонного відомства Польщі варто шукати не стільки у реальній допомозі своєму колезі по коаліції Полької селянської партії та «Польща 2050» – «Третій шлях» маршалкові Сейму Ш. Головні у його президентській кампанії, як в інших мотивах, що впливають із його попереднього політичного бекграунду. Так, усередненими результатами соціологічних опитувань кінця грудня 2024 р.

³² Wojna na Ukrainie pokazuje konieczne zmiany w obszarze europejskiego bezpieczeństwa. 2024. URL: <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/wojna-na-ukrainie-pokazuje-konieczne-zmiany-w-obszarze-europejskiego-bezpieczenstwa>

Ш. Головня (до речі, згідно із коаліційною угодою перебуватиме на посаді спікера нижньої палати польського парламенту тільки на половину терміну чинного складу її депутатів (послів), а далі його має замінити представник «Лівиці»). Змагається за «бронзу» із висуванцем ультраправої антиукраїнської «Конфедерації» С. Менценом із рівнем підтримки в межах 8–12 %³³. Отже, подальше специфічне акцентування на питаннях історичної пам'яті як передумови подальших польсько-українських відносин загалом та військової допомоги Україні є радше свідченням деструктивної позиції нинішнього очільника Міністерства національної оборони Польщі, що спрямоване на «внутрішнього» політичного споживача.

У набагато узагальненішій й недрозливішій формі теперішня позиція польського оборонного відомства представлена в інтерв'ю керівниці Східноєвропейського бюро «Голосу Америки» М. Гонгадзе у другій декаді грудня 2024 р.³⁴, що може слугувати проміжним підсумком аналізу польської військової допомоги Україні в перші три роки повномасштабної російської агресії крізь призму польського бачення окремих сторінок спільної історичної пам'яті періоду Другої світової війни.

АНОТАЦІЯ

Пропонована тема дослідження є актуальною в науково-теоретичному та дослідницько-прикладному контекстах дозволяючи не тільки узагальнити військову допомогу Республіки Польща Україні у повномасштабній війні з Російською Федерацією у 2022–2024 рр., але також запропонувати рекомендації щодо подальшої

³³ Kto wygra wybory prezydenckie 2025 – nowy sondaż. *Wszystkoconajwazniejsze*. 2024. URL: <https://wszystkoconajwazniejsze.pl/pepites/kto-wygra-wybory-prezydenckie-w-polsce-2025-roku>; Sondaż: Rafał Trzaskowski czy Karol Nawrocki? Wiemy, kto wygrałby I turę wyborów prezydenckich. 2024. URL: <https://www.rp.pl/polityka/art41614351-sondaz-rafal-trzaskowski-czy-karol-nawrocki-wiemy-kto-wygralby-i-ture-wyborow-prezydenckich>; Wybory prezydenckie 2025 kto wygra. *Wszystkoconajwazniejsze*. 2024. URL: <https://wszystkoconajwazniejsze.pl/pepites/wybory-prezydenckie-2025-kto-wygra/>

³⁴ Гонгадзе М. Міністр оборони Польщі: «Європа має посилити зусилля проти російських та глобальних загроз». *Голос Америки*. 2024. URL: <https://www.holosameryky.com/a/ministr-oborony-pol-shhi-yevropa-maye-posy-ly-ty-zusy-llya-proty-rosijs-ky-x-ta-global-ny-x-zagroz-video/7909520.html>

практичної реалізації стратегічного безпекового потенціалу двох країн та особливо подолання викликів історичної політики.

Автори докладно розкривають передумови та початок військової допомоги Польщі Україні після 24 лютого 2022 року. Окрема увага надається авторській аналітичній оцінці обсягів, структури та значення військової допомоги Польщі для Сил оборони України у новітній війні з Росією. Можна погодитися із польськими дослідниками, що масштаби військової підтримки, яку країни Заходу надають Україні у боротьбі з російським вторгненням, є безпрецедентними. Допомога Україні, безумовно, залежить від військово-економічного потенціалу та політичної волі окремих країн, зокрема Польщі.

З 1 січня 2025 р. впродовж перших шести місяців Республіка Польща буде головувати в Раді Європейського Союзу, а отже Україна розраховує на ухвалення важливих рішень у сферах європейської інтеграції, військової допомоги та посилення санкцій проти Російської Федерації.

Проте завершення третього року повномасштабної агресії Росії проти України несподівано отримало тривожні сигнали українсько-польському стратегічному безпековому партнерству.

Отже, подальше специфічне акцентування на питаннях історичної пам'яті як передумови подальших польсько-українських відносин загалом та військової допомоги Україні є радше свідченням деструктивної позиції нинішнього очільника Міністерства національної оборони Польщі, що спрямовано на «внутрішнього» політичного споживача у перебігу президентської кампанії 2025 р.

ABSTRACT

The proposed research topic is relevant in both theoretical and applied research contexts, allowing not only to summarize the military assistance provided by the Republic of Poland to Ukraine during the full-scale war with the Russian Federation in 2022-2024 but also to offer recommendations for further practical implementation of the strategic security potential of both countries and especially for overcoming challenges related to historical politics.

The authors thoroughly reveal the preconditions and beginning of Poland's military aid to Ukraine after February 24, 2022. Special attention is given to the authors' analytical assessment of the volume, structure, and significance of Poland's military assistance to Ukraine's

Defense Forces in the current war with Russia. One can agree with Polish researchers that the scale of military support provided by Western countries to Ukraine in its fight against the Russian invasion is unprecedented. Support for Ukraine certainly depends on the military-economic potential and political will of individual countries, particularly Poland.

From January 1, 2025, for the first six months, the Republic of Poland will hold the presidency of the Council of the European Union, and therefore Ukraine is counting on important decisions regarding European integration, military assistance, and strengthening sanctions against the Russian Federation.

However, the end of the third year of Russia's full-scale aggression against Ukraine has unexpectedly brought troubling signals to the Ukrainian-Polish strategic security partnership.

Therefore, further specific emphasis on issues of historical memory as a precondition for future Polish-Ukrainian relations in general and military assistance to Ukraine is rather evidence of the destructive position of the current head of the Ministry of National Defense of Poland, aimed at «internal» political consumption during the 2025 presidential campaign.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волосацька Н. «Дорога України до ЄС через Волинь»? Як у Польщі сприйняли нову заяву польського політика. *Радіо Свобода*. 2024. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/volyn-istorych-ni-pytannya-polshcha-yevropeysky-ly-soyuz-pokhovannya/33052284.html>

2. Гонгадзе М. Міністр оборони Польщі: «Європа має посилити зусилля проти російських та глобальних загроз». *Голос Америки*. 2024. URL: <https://www.holosameryky.com/a/ministr-oborony-pol-shhi-yevropa-maye-posy-ly-ty-zusy-llya-proty-rosijs-ky-x-ta-global-ny-x-zagroz-video/7909520.html>

3. Гулай В. Парламентські вибори в Польщі-2023: підготовка, перебіг та підсумки. Ч. IV: «аграрний фронт» латентних «агентів впливу» Кремля на виборах до Сейму та Сенату Республіки Польща 15 жовтня 2023 року. *Svitua*. 2023. URL: <https://svitua.org/-2023/09/15/parlamentski-vybory-v-polshhi-2023-pidgotovka-perebig-ta-pidsumky-ch-iv-agrarnyj-front-latentnyh-agentiv-vplyvu-kremlyana-vyborah-do-sejmu-ta-senatu-respubli/>

4. Дикаленко М. Країни за розміром наданої Україні військової допомоги – рейтинг. *Thepage*. 2022. URL: <https://thepage.ua/ua/economy/vijskova-dopomoga-ukrayini-vid-riznih-krayin-rejting>

5. Петринська Н. Спочатку підтримував блокаду зерна. Тепер міністр оборони Польщі погрожує блокувати вступ України до ЄС. *Texty.org.ua*. 2024. URL: <https://texty.org.ua/articles/113577/navisho-ministr-oborony-polshi-pohrozhuye-blokovaty-ukrayini-vstup-do-yes-i-prymenshuye-vahu-ukrayinskoho-lehionu/>

6. Стець А. Міністр оборони Польщі назвав провокацією червоно-чорний прапор на переданих Україні БТР Rosomak. *Zaxid.net*. 2024. URL: https://zaxid.net/ministr_oboroni_polsh-hi_nazvav_provokatsiyeyu_chervono_chorniy_prapor_na_peredanih_u_krayini_btr_rosomak_n1600366

7. Banderowskie flagi. 2024. URL: <https://x.com/WarNewsPL1/status/1870156523466567899>

8. Bieńczyk-Missala A. Polityka zagraniczna Polski po agresji Rosji na Ukrainę. *Rocznik Strategiczny*. 2022/23. S. 341–358.

9. Celej P. Wojskowe wsparcie Polski dla Ukrainy to 44 pakiety warte miliardy dolarów. *Gazeta prawna*. 2024. URL: <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9553669,wojskowe-wsparcie-polski-dla-ukrainy-to-44-pakiety-warte-miliardy-dola.html>

10. Flagi UPA. 2024. URL: <https://x.com/KosiniakKamysz/status/1870174723411464218>

11. Kosiniak-Kamysz: Nie ma zgody na nieuczciwą konkurencję ze strony Ukrainy / Op.: Maciej Filipek. 2024. URL: https://www.rmfm24.pl/fakty/polska/news-kosiniak-kamysz-nie-ma-zgody-na-nieuczciwa-konkurencje-ze-st,nId,7512449#crp_state=1

12. Kosiniak-Kamysz stawia ultimatum. «Na nieuczciwą konkurencję się nie zgadzamy». 2024. URL: <https://www.money.pl/gospodarka/kosiniak-kamysz-stawia-ultimatum-na-nieuczciwa-konkurencje-sie-nie-zgadzamy-7027823705078272a.html>

13. Kto wygra wybory prezydenckie 2025 – nowy sondaż. URL: <https://wszystkoconajwazniejsze.pl/pepites/kto-wygra-wybory-prezydenckie-w-polsce-2025-roku/>

14. Machniak A. Międzynarodowe dostawy uzbrojenia i sprzętu wojskowego dla Ukrainy po inwazji dokonanej przez Federację Rosyjską w 2022 r. *Polityka i Społeczeństwo*. 2023. № 20. S. 193–209.

15. Maziarski W. Kosiniak-Kamysz mistrzem wyważania otwartych drzwi. *Wyborcza.pl*. 2024. URL: https://wyborcza.pl/7,75968,312341-02,kosiniak-kamysz-mistrz-wywasania-otwartych-drzwi.html?_ga=2.-118616265.1959310905.1735486628-1460964262.1735486628&_gl=1*1av11c1*_ga*NTQ4ODgwNDYwLjE3MzU0ODY2Mjg.*_ga_6R71ZMJ3KN*MTczNTQ4NjYyOC4xLjAuMTczNTQ4NjYzMS4wLjAuMA..*_gcl_au*MTk5OTgxOTEzOC4xNzM1NDg2NjMx

16. Polska pomoc dla Ukrainy. *Prezydent.pl*. 2025. URL: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/polska-pomoc-dla-ukrainy-plen,93620>

17. Sondaż: Rafał Trzaskowski czy Karol Nawrocki? Wiemy, kto wygrałby I turę wyborów prezydenckich. 2024. URL: <https://www.rp.pl/polityka/art41614351-sondaz-rafal-trzaskowski-czy-karol-nawrocki-wiemy-kto-wygralby-i-ture-wyborow-prezydenckich>

18. Tarociński J., Wilk A. Dostawy broni – konieczność dla Ukrainy, wyzwanie dla Zachodu. 2023. URL: <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/komentarze-osw/2023-05-11/dostawy-broni-koniecznosc-dla-ukrainy-wyzwanie-dla-zachodu>

19. The military aid Ukraine has received in 2022 is 14% less than the military budget of Russia. 2022. URL: <https://x.com/Ser-giyKyslytsya/status/1587401575663804416>.

20. Władysław Kosiniak-Kamysz wskazał na kluczową kwestię. Ważniejsza niż «rozpad koalicji». *Polsatnews*. 2024. URL: <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2024-07-23/wladyslaw-kosiniak-kamysz-w-gosciu-wydarzen-ogladaj/>

21. Władysław Kosiniak-Kamysz stawia warunek Ukrainie. Padły mocne słowa / op. Katarzyna Bogdańska. *Wiadomosci*. 2024. URL: <https://wiadomosci.wp.pl/wladyslaw-kosiniak-kamysz-stawia-warunek-ukrainie-padly-mocne-slowa-7077277955767264a>

22. Wojna na Ukrainie pokazuje konieczne zmiany w obszarze europejskiego bezpieczeństwa. 2024. URL: <https://www.gov.pl/web/-obrona-narodowa/wojna-na-ukrainie-pokazuje-konieczne-zmiany-w-obszarze-europejskiego-bezpieczenstwa>

23. Wsparcie dla Ukrainy. 2022. URL: <https://www.wojsko-polskie.pl/au/articles/aktualnosci/wsparcie-dla-ukrainy/>

24. Wybory prezydenckie 2025 kto wygra. *Wszystkoconajwazniejsze*. 2024. URL: <https://wszystkoconajwazniejsze.pl/pepites/wybory-prezydenckie-2025-kto-wygra/>

25.Wywiad Prezydenta RP dla TVN24. *Prezydent.pl*. 2023. URL:
<https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wywiady/wywiad-prezydenta-rp-dlatvn24-calosc,65130>

Інформація про авторів:

Гулай В. В.

доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародної інформації,
Національний університет «Львівська політехніка», вул.
С. Бандера, 12, м.Львів, Україна, 79000 (mi.dept@lpnu.ua)

Гулима В. П.

магістр міжнародного права,
асистент кафедри міжнародної інформації,
Національний університет «Львівська політехніка», вул.
С. Бандера, 12, м.Львів, Україна, 79000 (mi.dept@lpnu.ua)

Information about the authors:

Hulai V. V.

Doctor of Political Science, Professor,
Head of International Information Department,
Lviv Polytechnic National University,
12 Stepan Bandera Str., Lviv, Ukraine, 79000
(mi.dept@lpnu.ua)

Hulyma V. P.

Master of international law,
Assistant at the Department of International Information,
Lviv Polytechnic National University,
12 Stepan Bandera Str., Lviv, Ukraine, 79000
(mi.dept@lpnu.ua)